

- зростання бюджетних видатків;
- зменшення конкурентоспроможності продукції;
- обмеження міжнародної торгівлі;
- втрата встановлених торговельних зв'язків.

Для вирішення суперечок, що виникають у міжнародній торгівлі між сторонами різних держав, найчастіше використовується міжнародний комерційний арбітраж та система СОТ.

Отже, з розвитком міжнародної торгівлі зростає ескалація конфліктів, котрі призводять до суттєвих економічних і торговельних втрат її учасниками та ускладненню міждержавних відносин. Варто зазначити, що наслідки торговельних суперечок можуть мати велику ймовірність спричинити погіршення рівня добробуту людей у всьому світі.

Перелік використаних джерел:

1. Безрукова Н.В. Світові торговельні війни: особливості та наслідки. *Ефективна економіка*. 2015. № 06. URL: [http:// www.economy. nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua).
2. Шнипко О.С. Торговельні війни в умовах глобалізації : значення для України. *Інвестиції : практика та досвід*. 2011. №21. С. 4 – 5.
3. Перелік торговельних конфліктів в рамках СОТ у період з 1995 р. по 2019 р.: URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/dispu_settl_1995_2018_e.pdf.

Сохацька Олена, Гарбович Анжела

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

НОВІ СФЕРИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ГЛОБАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕПОХИ

Глобалізація одночасно є суперечливим та прогресивним процесом, що кардинально змінює вектори розвитку світової економіки та управління у світовому суспільстві. Нами поділяється точка зору, що глобалізація означає «значне розширення світової торгівлі та усіх видів обміну у міжнародній економіці при явно вираженій тенденції до зростаючої відкритості, інтегрованості та відсутності кордонів» [1, с. 129].

Глобалізований світ сьогодні входить у епоху переходу від п'ятого до шостого технологічного укладів. Електроніка, програмування, комунікації та робототехніка доповнюють одне одного та утворюють п'ятий технологічний уклад, закладений інноваціями 1970-х років, які сьогодні стали невід'ємною частиною нашого життя. У 2010 році стартував шостий уклад – епоха супер інновацій, а саме: нано- та клітинних технологій, що знижують енергоємність та матеріаломісткість виробництва, відкривають нові можливості управління властивостями матеріалів та організмів.

Тимчасом шостий уклад, більш відомий як четверта промислова революція, от-от знову радикально змінить світ. Особливістю цього етапу є те, що світ паралельно входить у поведінкову революцію, що, в свою чергу суттєво підвищує роль людини у суспільному житті.

Наноматеріали з поліпшеними властивостями революціонізують більшість промислових секторів і підривають економіки країн-експортерів, що залежать від сировини, натомість розвинені країни отримують перевагу. Повсюдне впровадження 3D-друку змінює міжнародну торгівлю і збільшуючи частку місцевого виробництва. Розміщення виробництва на віддалених заводах стане невигідним порівняно з ефективними заводами поблизу споживача [2].

У результаті впровадження безпілотного наземного транспорту, розвитку алгоритмів і робототехніки зникає робота не тільки у промисловості, а й у сфері послуг. Натомість виникають нові види економічної діяльності, про які кілька років тому більшість людей не здогадувалися. У відповідь на ці виклики прогресивні країни наполегливо стимулюють креативні види діяльності, оскільки вони є удвічі стійкішими до автоматизації. Наприклад, Британія планує створити 1 млн креативних робочих місць за найближчі тринадцять років.

Уже беззаперечним фактом є перетворення міжнародного туризму на потужне джерело іноземної валюти, четверту за величиною категорією експорту після палива, хімічних речовин і продуктів харчування. Разом з пасажирськими перевезеннями міжнародний туризм генерує експортний дохід близько 1,5 трлн дол., що становить 30% від експорту послуг. Цей дохід істотно скоротився під час пандемії covid 19, однак ця галузь є досить гнучкою, тому у її швидкому відродженні можна не сумніватися.

Цифрова економіка ще більше трансформує традиційні види економічної діяльності та стиль життя людини, відносини у цифровому світі, акцентує увагу на безпеці та довірі між учасниками транзакцій, формує принципово нові бізнес-моделі та постійно удосконалюється, впроваджуючи хмарні технології, штучний інтелект, нову віртуальну реальність, накопичує величезні обсяги даних (Big Data), які при досягненні критичної маси стають важливим капіталом цифрової економіки.

Феномен «цифрової платформи», явища «платформізації» стали можливими завдяки появі нових бізнес-моделей (циркулярна економіка), транскордонних процесів, мережевих ефектів, моделей спільного споживання (шерингова економіка), потенціалу фінансових технологій, скорочення циклів інвестування, трансформації торгових, виробничих і логістичних ланцюжків, життєвого циклу цифрових активів та відкритих інновацій.[2]

Через чотири-п'ять років у 600 містах світу будуть проживати 25% населення планети (2 млрд людей), продукуючи 60% світового ВВП. Перші 23 мегаполіси з населенням понад 10 млн осіб генеруватимуть близько 10% обсягу світової економіки. За даними McKinsey, найбагатшими містами світу за розміром економіки у 2025 році будуть Нью-Йорк, Токіо, Шанхай, Лондон і Пекін. Київ багатший за Україну у 17 разів, але у 88 разів бідніший від Нью-Йорк [3].

Щоб розвиватися, містам необхідно конкурувати за краще населення: планети, креативний клас: учених, художників, інженерів, дизайнерів, письменників, творчих професіоналів широкого спектру діяльності, заснованого на знаннях. Таких людей не так багато. Містам прийдеться боротися за приваблення цих талантів. Для цього знадобиться якісна інфраструктура, конкурентні ринкові умови і ділове середовище, кластери, критична маса талантів з відмінними можливостями для взаємодії і співпраці, чудові умови життя, включаючи клімат, культурне середовище, безпеку і легкий доступ до послуг з охорони здоров'я та освіти.

Саме у цьому аспекті варто будувати стратегію розвитку України на наступні десять років.

Перелік використаних джерел :

1. Лук'яненко Д. Г. Стратегії глобального управління / Д. Г. Лук'яненко, Т. В. Кальченко // Міжнародна економічна політика. – 2009. – № 8-9. – С. 5-43.
2. Щеглюк С. Морфологія цифрової економіки: особливості розвитку та регулювання цифрових технологічних платформ (науково-аналітична записка) URL: <http://ird.gov.ua/irdp/e20190301.pdf>
3. Жмеренецький О. Глобальні економічні тренди та Україна без майбутнього. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2017/07/17/627005/>

Сохацька Олена, Приймич Андрій

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

ТОРГОВЕЛЬНІ КОНФЛІКТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Світову торгівлю неможливо уявити без конфліктів між її учасниками, але саме в період глобалізації конкуренція між ними набуває особливого характеру. В таких умовах країни-суперники все частіше стають на шлях торговельних конфліктів, щоб забезпечити збут своїх товарів, саме тому ця тема є надзвичайно актуальною. Лише за останні кілька років в світі відбулася незліченна кількість торговельних конфліктів і суперечок. З огляду на це, ознайомлення з методами ведення та можливими позитивними і негативними наслідками торговельних конфліктів є надзвичайно важливим для прогнозування ймовірних дій зі сторони країни-суперника та розрахунку власних.

Коли відносини між країнами погіршуються, вони проходять декілька стадій суперечливих торговельних відносин, які ідентифікуються набором притаманних їм характеристик. Розглянемо їх детальніше:

– суперечлива ситуація у торгівлі – наявне протиріччя та відповідна напруга у відносинах країн. Матеріальних втрат чи погіршення умов у торгівлі поки немає;